

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Halina Kiriło (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie ze skargi Z. S.

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego [...]

w sprawie [...],

z udziałem Prezesa Sądu Apelacyjnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 września 2010 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Skarżąca – Z. S. - reprezentowana przez pełnomocnika będącego adwokatem – w dniu 5 lipca 2010 r. wniosła skargę na przewlekłość postępowania sądowego w sprawie o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lutego 2007 r.

Skarżąca wniosła o stwierdzenie, że w zaskarżonej sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania i nieuzasadniona zwłoka oraz o przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 20.000 zł. i zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów tego postępowania.

W uzasadnieniu skarżąca podniosła, że w dniu 9 sierpnia 2005 r. w ustawowym terminie wniosła apelację do Sądu Apelacyjnego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 czerwca 2005 r. Ze względu na upływ 17 miesięcy od dnia wniesienia apelacji i niewyznaczenie przez Sąd terminu rozprawy apelacyjnej, skarżąca w dniu 8 stycznia 2007 r. wniosła do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym domagając się, po pierwsze, stwierdzenia przewlekłości postępowania w powyższej sprawie, po drugie, zalecenia podjęcia przez Sąd Apelacyjny odpowiednich czynności poprzez wyznaczenie w możliwie najbliższym terminie rozprawy apelacyjnej, i po trzecie, zasądzenia na jej rzecz od Skarbu Państwa odpowiedniej sumy pieniężnej.

Po wniesieniu skargi na przewlekłość postępowania sądowego, Sąd Apelacyjny zawiadomieniem z dnia 12 stycznia 2007 r. poinformował skarżącą o wyznaczeniu rozprawy apelacyjnej na dzień 7 lutego 2007 r.

Na skutek otrzymanego zawiadomienia, skarżąca w dniu 19 stycznia 2007 r. zwróciła się do Sądu Najwyższego ze skargą na Sąd Apelacyjny na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej i nieprzekazanie skargi na przewlekłość postępowania sądowego do Sądu Najwyższego.

Skarżąca stwierdziła, że za niedopuszczalną należy uznać praktykę wyznaczania terminu rozprawy apelacyjnej już po wniesieniu skargi na przewlekłość (na skutek jej wniesienia) i wstrzymania przekazania skargi do Sądu Najwyższego do czasu prawomocnego rozpoznania apelacji.

Dodatkowo skarżąca podniosła, że w dniu 12 marca 2007 r. złożyła do Sądu Apelacyjnego wniosek o wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego do złożenia skargi na przewlekłość postępowania sądowego, który to wniosek Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 27 marca 2007 r. oddalił „wobec braku potrzeby udziału w sprawie adwokata lub radcy prawnego, których udział miałby dotyczyć wniesienia skargi na przewlekłość postępowania już zakończonego.”

Prezes Sądu Apelacyjnego wniósł o odrzucenie powyższej skargi jako niedopuszczalnej, ponieważ wniesiona ona została po prawomocnym zakończeniu postępowania (po wydaniu wyroku przez Sąd drugiej instancji).

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.), ustawa ta reguluje zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu. Stosownie do art. 2 ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1), przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia, co do istoty (ust. 2). Oznacza to, iż celem powyższej skargi jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego. Służy temu zarówno samo stwierdzenie wystąpienia przewlekłości w postępowaniu (art. 12 ust. 2 ustawy), jak i możliwość zalecenia podjęcia przez Sąd rozpoznający sprawę, co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 3 ustawy). Jak wyjaśnił w Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04 (OSNP 2005 nr 5, poz. 71), postępowanie ze skargi na przewlekłość nie jest samodzielny postępowaniem zmierzającym do stwierdzenia przewlekłości i ewentualnie zasądzenia z tego tytułu odpowiedniego odszkodowania (zadośćuczynienia), dzieląc pogląd, że celem tego postępowania jest przeciwdziałanie przewlekłości postępowania w trakcie jego trwania i ewentualne przyznanie "odpowiedniej sumy pieniężnej" jako wstępnej (tymczasowej) rekompensaty. Podobnie wywieziono w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2005 r., III SPP 120/05 (OSNP 2006 nr 5-6, poz. 102), dodając, że omawiana skarga stanowi doraźną interwencję

przeciwdziałającą trwającej przewlekłości postępowania. Sąd Najwyższy podkreślał również, że publicznoprawnym celem ustawy jest stworzenie realnego i skutecznego środka zapobiegającego przewlekłości postępowania, czyli takiego środka, którego funkcją jest przede wszystkim wymuszanie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu, a więc "stworzenie mechanizmu prawnego wymuszającego rozpoznanie sprawy przez sąd" (uchwała Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2005 r., III SPP 113/04, OSNP 2005 nr 9, poz. 134 i uchwała Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2005 r., III SPP 115/04, OSNP 2005 nr 9, poz. 135). Wskazywany jednolicie w orzecznictwie cel powyższej ustawy nie może zostać zrealizowany w sytuacji, kiedy postępowanie zostało prawomocnie zakończone.

Z treści art. 5 ust. 1 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. wynika, że skargę o stwierdzenie, iż w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się do Sądu w toku postępowania w sprawie, zaś zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy sądem właściwym do rozpoznania skargi jest sąd przełożony nad sądem, przed którym toczy się postępowanie. Niewątpliwie w powołanych przepisach chodzi o etap postępowania przed tym sądem, przed którym to postępowanie nadal się toczy, czyli nie zostało jeszcze zakończone (zamknięte) w wyniku wydania stosownych orzeczeń. Wniesienie skargi na przewlekłość postępowania ma, bowiem w istocie służyć dyscyplinowaniu czynności podejmowanych na danym etapie toczącego się jeszcze postępowania w określonej sprawie (por. również postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2005 r., III SPP 19/05 - OSNP, nr 17, poz. 277).

Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 lipca 2005 r., III SPPP 127/05 (PiZS 2005 nr 11 s. 25), stwierdzając, że skarga na przewlekłość postępowania może być wniesiona jedynie do jego prawomocnego zakończenia oraz że skarga wniesiona po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu. Także w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2006 r., III SPP 162/05 (LEX nr 439157), Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że skoro sprawa została prawomocnie zakończona, zaś skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki została złożona po prawomocnym zakończeniu postępowania, przeto okoliczność ta powoduje

niedopuszczalność skargi z uwagi na wniesienie jej po upływie przepisane go terminu i stanowi przesłankę odrzucenia skargi (art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zdanie 1 k.p.c. i w związku z art. 5 ust. 1 i art. 8 ust. 2 ustawy z 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Pogląd ten podzielono w postanowieniu z dnia 16 czerwca 2005 r., SPK 12/05, (LEX nr 567515), w uzasadnieniu którego wywiedziono, że zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 ustawy, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego dotyczy nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. W przypadku, gdy postępowanie zostało prawomocnie zakończone przed wniesieniem skarg, to oczywistym jest, że nie mogą być one rozpoznane merytorycznie. Chyba, że w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (co nastąpiło dnia 17 września 2004 r.), osoba, która przed tym dniem złożyła skargę do Trybunału Praw Człowieka, zarzucając naruszenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie - wniosła skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania na podstawie ustawy, zaś skarga do Trybunału została wniesiona w toku postępowania, którego aktualna skarga dotyczy (art. 18 ust. 1 ustawy).

Niniejsza skarga na przewlekłość postępowania wniesiona została po prawomocnym zakończeniu sprawy, tj. po wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lutego 2007 r. (po przeszło 3 latach od wydania tego wyroku). Stąd też z przyczyn wskazanych wyżej Sąd Najwyższy na mocy art. 370 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 zdanie 1 k.p.c. i w związku z art. 5 ust. 1 i art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki orzekł jak w sentencji.